

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA 3 (P3)

HUKURI 2011

TIMARAKA: 100

NKARHI: tiawara ti $2\frac{1}{2}$

Papila leri ri na 6 wa tipheji.

SWITSUNDZUXO

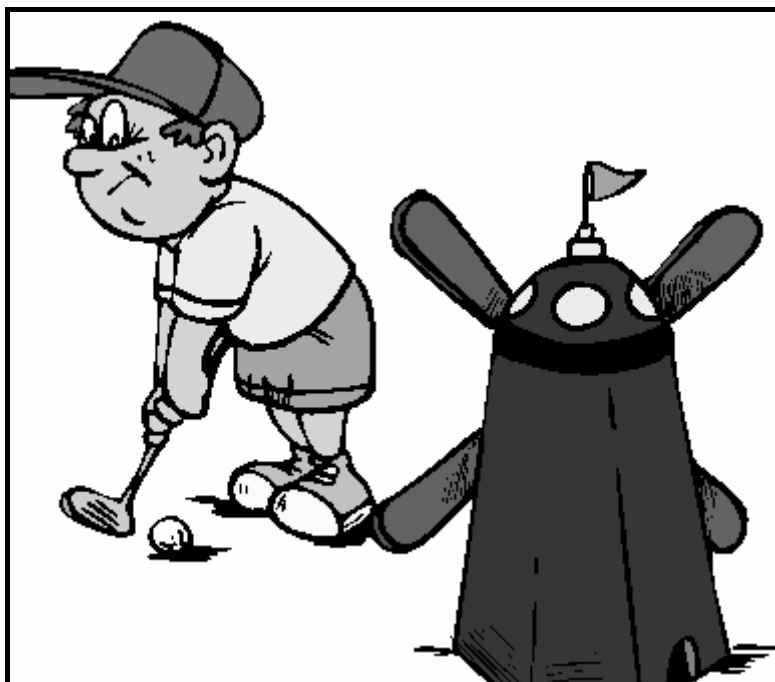
1. Papila leri ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:
XIYENGE XA A: Switshuriwa swa switsalwana. (50)
XIYENGE XA B: Switshuriwa swa switsalwambiko swo leha. (30)
XIYENGE XA C: Switshuriwa swa switsalwambiko swo koma. (20)
2. U languteriwa ku hlamula xivutiso XIN'WE eka xiyenge xin'wana na xin'wana.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik. Mepe wa miehleketo/xifaniso/chati ya nkhlukelano/maritonkulu, swin'. swin'.), hlela no hlayisisa ntirho. Nkunguhato wu fanele wu kombisiwa loko U NGA SI SUNGULA xitsalwana.
6. Mikunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati wo hingakanya eka mikunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa ku heta kwalomu ka 80 wa timinete eka XIYENGE XA A, 40 wa timinete eka XIYENGE XA B na 30 wa timinete eka XIYENGE XA C.
8. Nombora nhlamulo yin'wana na yin'wana tanihi leswi tihlokomhaka ti nga nomborisiwa xiswona eka phepha ra swivutiso.
9. Nyika nhlamulo yin'wana na yin'wana nhlokomhaka leyi yi faneleke.
LEMUKA: Nhlokomhaka yi nga tekeriwi enhlokweni loko ku hlayiwa ntsengo wa marito.
10. Tsala hi vurhon'wana (swi saseka no vonaka), u landzelela milawu leyi faneleke ya mapeletelo, mahikahatelo na mavumbelo ya swivulwa.

XIYENGE XA A: SWITSHURIWA SWA SWITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene, kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va kwalomu ka 250–300 wa marito.

- 1.1 Rungula hi nhlawulo wa miganga wa lembe ra 2011. [50]
- 1.2 Hlamusela hi matikhomelo ya vantshwa va manguva lawa. [50]
- 1.3 Boxa vonelo ra wena hi tlhelo ra matirhelo ya vatirhi va le swibedhlele. [50]
- 1.4 Loko varhangeri va tshama eswitulwini nkarhi wo leha swi bihile. Tsala u seketela kumbe u kanetana na mhaka leyi. [50]
- 1.5 Mfumo wa xidemokirasi wa pfumela leswaku vanhu va rimbewu rin'we va tekana. Xana wena u ri yini hi mhaka leyi? [50]
- 1.6 Hlamusela hi munhu loyi u n'wi tsakelaka. [50]
- 1.7 Hi ku leteriwa hi khathuni leyi nga laha hansi rungula hi ntlangu wun'wana na wun'wana lowu u nga tshama u wu hlalela. [50]

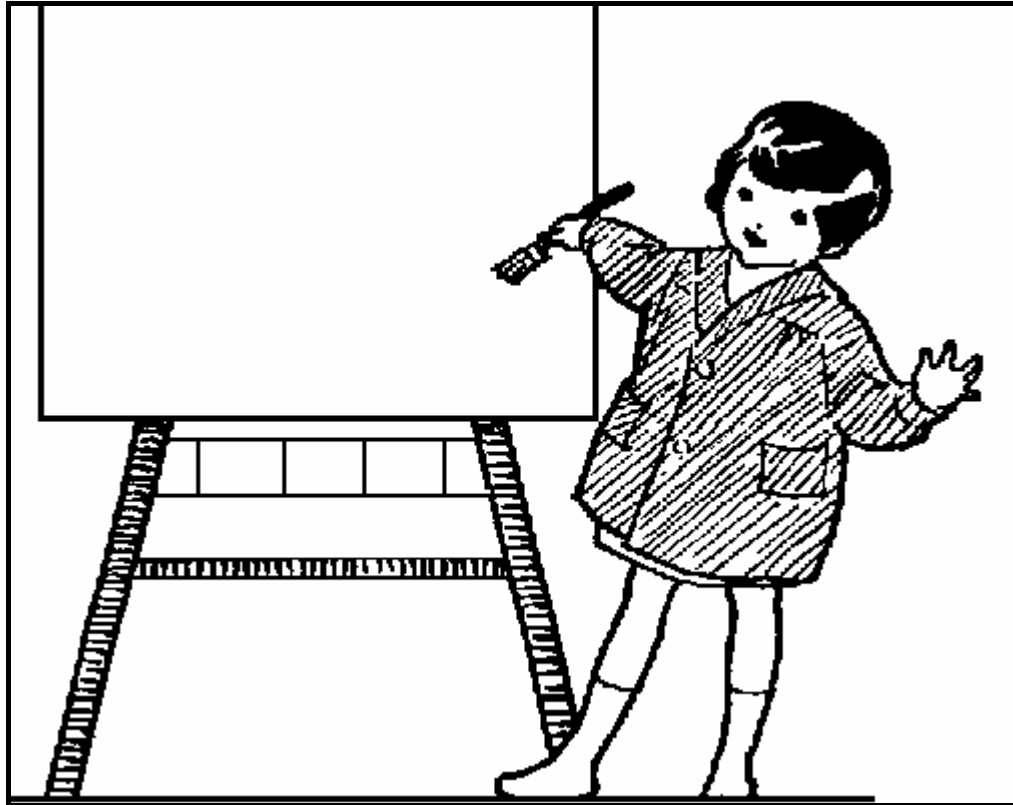

[Art explosion 300,000 (Premium Image Collection)]

[50]

- 1.8 Hi ku leteriwa hi xifaniso lexi nga laha hansi tsala xitsalwana u kombisa loko swi fanerile leswaku vadyondzisi va nyika vadyondzi nkarhi wo dyondzisana metse hi xivona etlilasini.

[Art explosion 300,000 (Premium Image Collection)]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A: 50

XIYENGE XA B: SWITSHURIWA SWA SWITSALWAMBIKO SWO LEHA**XIVUTISO XA 2****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene, kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 Papila ra xinghana

Buti wa wena u ku xaverile swiambalo swa xikolo. N'wi tsalele papila u n'wi khensa eka leswi a ku endleleke swona.

[30]**2.2 Mbulavulo**

Tanihi mutshamaxitulu wa vandla ra vadyondzi, u komberiwile ku nyika mbulavulo hi tindlela leti nga endlaka leswaku ku va na vuhlayiseki exikolweni xa n'wina.

[30]**2.3 N'wangulano**

Tanihi n'wamahungu wa phephehungu ro karhi tsala n'wangulano exikarhi ka wena na n'wamabindzu loyi a nga hiseriwa muti hi vaakatiko hikokwalaho ko lumbetiwa ku dlaya vanhu hi xikongomelo xo tirhisa swirho swa vona ku kurisa bindzu ra yena.

[30]**2.4 Papila ra xikombelo xa ntirho na papila ra vutihlavuteri (CV)**

Ku ta pfuriwa vhengele rintshwa ra ka SPAR SUPERMARKET edorobeni ra ka n'wina. Tsala papila ra xikombelo xa ntirho na papila ra vutihlavuteri (CV) leswi nga ta rhumeriwa eka vhengele leri.

[30]**NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30**

XIYENGE XA C: SWITSHURIWA SWA SWITSALWAMBIKO SWO KOMA**XIVUTISO XA 3****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene, kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 Khadi

Tsala khadi ra xirhambo leri u nga ta ri rhumela mufundhisi wa kereke ya n'wina mayelana na nkhuvo wo tlangela siku ra ku velekiwa ka makwenu. [20]

3.2 Dayari/Nongonoko

Endla dayari/nongonoko wa migingiriko wa masiku ya ntlhanu, leyi u nga ta yi landzelela loko u ta va u hetile ku tsala xikambelo xa wena xa ku hela ka lembe. [20]

3.3 Swiletelo swa ndlela

Tsalela munghana wa wena swiletelo swa mafambelo ku suka exitchini xa bazi ra ka n'wina ku ya fika ekaya ka n'wina. [20]

NTSENGO WA XIYENGE XA C: 20
NTSENGO WA TIMARAKA: 100

